

TYCKT OCH TRYCKT

Under denna vinjett görs det klipp och kommentarer.

Lahto Om aborterna

Bibels Gud är i slutändan också livets Gud. Av allt skapat finns inget så skyddsvärt som människolivet. Det är också en inställning som tidigare burits upp av lagstiftning i de västerländska demokratierna. Sekulariseringen har medfört en betänklig försvagning av människovärdets ställning i samhället. Det är en brutalisering av människosynen som det dessvärre talas alltför litet om i kyrkor och missionshus. En mera offensiv inställning från kristenheten kunde inte annat än välkomnas. Eller skall man hellre tala om ett starkare – och bredare – civilt motstånd mot det pågående barbariet? Timo Lahto har på finska skrivit om abortsituationen i Finland. Den är jämförbar med motsvarande förhållanden i Sverige. Artikeln har översatts till svenska av Pekka Heikinen och publicerats i *Göteborgs Stifts-Tidning* (nr 40/05). Vi citerar några längre avsnitt ur artikeln.

”Särskilt i välfärdssamhällena i väst men även på andra håll på vår jord har man en längre tid ägnat sig åt att organiserat och legalt dräpa barn. Man kallar det abort, eftersom det låter ”finare” än till exempel fostermord eller barnstyckning eller barns bortskrapande ur moderlivet. Ty en så fruktansvärd verklighet döljer sig bakom ordet abort, fast man genom att använda det ordet lyckas att någotsånär bevara ett konstgjort gott samvete – tills någon förstår att ställa den ödesdigra frågan: 'Vad håller vi egentligen på med? Vad är det vi har tillåtit ske?' Visst har man även förr på hemmagjorda sätt och genom kvacksalveri avlägsnat foster, men nu har verksamheten legaliserats och samhällets sjukhus har utrustats för att sätta saken i verket. Med skattemedel understöds mördan-

det. I vissa länder har man skapat en inkomstbringande handel kring aborterna. Slutligen har man uppfunnit preventivmedel och piller som hindrar det redan befruktade ägget att fastna i livmoderväggen, vilket i sak är detsamma som abort.”

...

”Livets okränkbarhet är naturligtvis inte knuten till någon viss havandeskapsvecka över huvud utan gäller från befruktningssögonblicket. 'Dina ögon såg mig, när jag ännu var ett outvecklat foster. Alla mina dagar blev skrivna i din bok. De var bestämda innan någon av dem hade kommit' (Ps. 139:16). I världsläkarförbundets Genève-deklaration från 1948, som ännu gäller, konstateras: 'Jag värder människans liv på det högsta ända från befruktningen, och inte ens hotelser kan få mig att använda min läkarkonst emot humanitetens lagar'. På liknande sätt lovar man i den ed som härstammar från greken Hippokrates, kallad läkekons-tens fader: 'Jag kommer inte att ge kvinnan medel som fördärvar foster'. Men numera handlar man helt annorlunda – och det mot mycket bättre vetande.

Aborter försvaras ibland vackert med att 'ett barn har rätt att födas friskt'. I praktiken förvandlas argumentet till dess motsats: 'Bara en frisk har rätt att födas'.”

...

”Fortfarande hävdar man särskilt från feministers håll, att kvinnan har rätt att bestämma över sin egen kropp. Ja, naturligtvis! Vem har någonsin bestritt det? Men när kvinnan bestämmer över sin egen kropp, innebär det inte rätt att bestämma också över hennes barns kropp, så att hon dräper det i sitt moderliv, alltså gör en blodröd synd och i detsamma sitt

eget sköte till platsen för detta brott. Om en kvinna verkligen vill bestämma över sin egen kropp, bör hon först av allt låta bli att lämna ut den till fria sexuella förbindelser (ibland med vilt främmande män) och helga sin renhet åt äktenskapet. Och för övrigt – om vårt land i framtiden, vilket är mycket tänkbart, blir beroende av importerad arbetskraft, har den med sig sina egna religioner och föreställningar, enligt vilka kvinnans ställning är allt annat än fri och självständig. Då kanske man kommer att längta tillbaka till den friska kristna familjemodellen, som man hann att stämpla som gammaldags och passerad.

I detta sammanhang måste man också peka på, att feministerna tillsammans med oansvariga och feiga män lämnar den kvinna helt utan stöd som genomgått en abort. De flesta sådana kvinnor ångrar sig nämligen ändå efteråt, känner sig deprimerade och ångestfyllda, råkar i svåra psykiska besvär och umgås kanske med självmordstankar. Senaste forskning har allvarligt riktat vår uppmärksamhet på detta. Mödrarna kan till exempel bli mycket rastlösa och irriterade vid tiden för (det dräpta) barnets väntade födelsedag, rikta sin inre bitterhet eller sitt hat mot andra små barn, upprepade gånger ha samma mardrömmar, sova dåligt samt helt och hållet mista förtroendet för män över huvud och umgås med tankar på hämnd mot dem. Detta tiger man mest om i den offentliga debatten. Man vågar inte prata högt om det som sjukhuspersonal och många sjukevårdare känner till. Jag har till och med hört att man i japanska avgudatempel ofta finner ett särskilt altare till aborterade barns andar, som man ständigt måste blidka för att de inte skall hämnas den orätt föräldrarna gjort dem. Ett fridöst, anklagande samvete ger sig till känna på ett eller annat sätt. Utan tvekan är dessa kvinnors dåliga tillstånd vår tids tabu, som man visserligen känner till men inte vill grundligare forska i.”

...

”Till sist kan det vara på sin plats att påminna om, att själva helvetet har fått sitt namn från barndrån. Under Gamla testamentets tid offrades barn åt avguden Molok i Hinnoms dal (2 Kon. 23:10) utanför Jerusalems murar. Profeten Jeremia fördömde det med hårda ord och förutsade att namnet ’Hinnoms sons dal’ skulle förvandlas till ’Dråpdalen’ (Jer. 7:32 och 19:6). Senare brände man sopor i denna dal, varvid elden aldrig slocknade. Tydligt kom den därigenom att stå som en liknelse på själva helvetet. Helvetet såg man särskilt där barn hade offrats.”

I slutet av artikeln understryker Lahto – efter denna tydliga undervisning – möjligheten till förlåtelse för abortrelaterad synd, som läsaren kan ha gjort sig skyldig till i egenskap av förälder, läkare eller dyl. Den som vill känna på något av den börda av sorg, saknad och ånger som kan drabba efter en abort kan efter ett djupt andetag kika in på adressen www.abort-kyrkogard.com.

Lahto avslutar:

”Livet är Guds underbara och underliga gåva. Det må vi unna varje ännu icke fött barn!”

Bonhoeffer om dumheten som fiende

Dietrich Bonhoeffer och hans tyska Bekännelsekyrka återopades i det högtidstal av biskop Obare som publicerades i *Begrunda* nr 1 – 2005, s. 35–39. I tider av meningsskiljaktigheter i samhälle och kyrka finner vi oss ibland stå i opposition till våra motståndare. (Just det!) Någon gång kan vi tänka att de inte tänker självständigt, inte är öppna för argument eller liknande. Vi kan till och med uppfatta inställningen som ren dumhet. Bonhoeffer styrker oss i den uppfattningen i ett avsnitt om just dumheten i sin postumt (1951) utgivna bok *Motstånd och underkastelse*, s. 19–21. Han ger oss

likväl på intet sätt rätt att förakta någon annan människa – hur ”dum” vederbörande än är. Det är en minst lika utmanande tanke. Avsnittet nedan skall ses i ljuset av att det skrivits mot bakgrund av motståndsmannen Bonhoeffers erfarenheter under Hitlers regim i Tyskland före och under andra världskriget. Han greps 1943, misstänkt för högförräderi och avrätades i april 1945.

”Dumheten är en farligare fiende till det goda än ondskan. Mot det onda kan man protestera, man kan avslöja det, man kan i värsta fall förhindra det med våld, ondskan bär alltid självförintelsens grodd inom sig, eftersom den åtminstone framkallar ett inre obehag hos människan. Mot dumheten är vi värnlösa. Varken med våld eller protester kan man få rättsida på den; sakskalet tar inte; fakta som motsäger den förutfattade meningen behöver helt enkelt inte bli trodda – i sådana fall blir den dumme rentav kritisk – och kan man inte komma ifrån sakskalet, skjuter man dem helt enkelt åt sidan som intetsägande undantag. Och den dumme är till skillnad från den onde restlöst självbelåten; han kan till och med bli farlig, eftersom han retad gärna går till attack. Därför måste man vara försiktigare med den dumme än med den ondskefulle. Aldrig mer tänker vi försöka övertyga den dumme med skäl, det är meningslöst och farligt.

För att veta hur vi skall komma dumheten till livs, måste vi söka förstå dess natur. Så mycket är säkert, att den inte till sitt väsen är en intellektuell defekt, utan en mänsklig. Det finns människor med ovanlig intellektuell rörlighet som är dumma, och det finns intellektuella tröghuvuden, som är allt annat än dumma. Denna upptäckt gör vi till vår överraskning i bestämda situationer. Därvid får man mindre intrycket att dumheten är en medfödd brist än att under vissa omständigheter människor görs dumma, respektive låter sig fördummas. Vi lägger vidare märke till, att denna defekt är

mindre vanlig hos avskilt och ensamt levande människor och människogrupper som av tvång eller böjelse lever i flock. Så är kanske dumheten snarare ett sociologiskt än ett psykologiskt problem. Den är en särskild form av historiska omständigheters inverkan på människorna, en psykologisk följdföreteelse till bestämda yttre förhållanden. Vid närmare påseende visar det sig, att varje stark yttre maktutveckling, den må vara politisk eller religiös, slår en stor mängd människor med dumhet. Ja, man vågar nästan tala om en socialpsykologisk lag. Den enes makt behöver den andres dumhet. Processen är inte den att vissa – till exempel intellektuella – anlag plötsligt skruppnar eller förtvinar, utan människan förlorar sin inre självständighet under maktutvecklingens övermäktiga tryck, så att hon mer eller mindre omedvetet avstår från att ta ställning på egen hand. Att den dumme ofta är egensinnig, betyder ingalunda att han är självständig. Man märker redan vid samtal, att man inte har att göra med honom själv personligen, utan med slagord, klichéer och dylikt som fått honom i sin makt. Han är trollbunden, bländad, in till kärnan missbrukad och misshandlad. Sålunda förvandlad till ett viljelöst instrument blir den dumme i stånd till allt ont men samtidigt ur stånd att inse det onda. Här ligger risk för ett diaboliskt missbruk, som kan döma människor till slutlig undergång.

Men just här blir det alldeles tydligt, att ingen undervisande utan blott en befriande handling kan övervinna dumheten. Därvid måste man acceptera, att en äkta inre befrielse i allmänhet kan komma till stånd först efter den yttre befrielsen; dessförinnan är alla försök att övertyga den dumme lönlösa. Ur detta förhållande kan det kanske också förklaras, varför vi i en sådan situation förgäves bemödar oss om att få reda på vad ”folket” egentligen tänker och varför denna fråga är så överflödigt för den som tänker och handlar under ansvar – så länge den-

na situation råder. Bibelns ord att gudsfruktan är vishetens begynnelse, säger att människans inre befrielse till ett liv i ansvar inför Gud är det enda verkliga övervinnandet av dumheten.

För övrigt har dessa tankar över dumheten det trösterika med sig, att de inte alls tillåter oss att betrakta flertalet människor som under alla omständigheter dumma. Det kommer i verkligheten an på, om de maktägande anser sig ha mest nytta av dumheten eller av den inre självständigheten och klokheten.

Människoförakt?

Faran för att vi låter oss gripas av människoförakt är mycket stor, fastän vi vet att vi inte har någon rätt till det och på den vägen råkar in i det ofruktbaraste av allt förhållande till människor. Följande tankar kan bevara oss mot denna frestelse: genom människoförakt förfaller vi just till våra motståndares svåraste missgrepp. Den som föraktar en annan människa, kan aldrig åstadkomma något gott med honom. Ingenting av det som vi föraktar hos andra, är vi själva helt fria från. För det mesta krä-

ver vi mera av andra än vi själva är villiga att ge. Varför har vi hittills brukat bedöma människorna med deras frestelser och svagheter så orealistiskt? Vi måste lära oss att snarare ta hänsyn till vad människor har att stå ut med än vad de gör och underlåter. Det enda fruktbara förhållandet till de andra – just till de svaga – är kärleken, dvs. viljan att hålla fast vid gemenskapen. Gud själv har inte föraktat dem, utan blivit människa för människornas skull.”

Männe inte Bonhoeffer här i själva verket skildrar en aspekt av den huvudfiende som Bibeln och katekesen kallar världen? Och när han talar om att vi inte skall tro att vi är fria från det som vi tror oss ha rätt att förakta hos en annan, skildrar han då inte en sida hos den huvudfiende som Bibeln och katekesen kallar vårt eget kött?

Peter Henrysson
Redaktör